

Учебна програма по литература за XI клас – задължителна подготовка

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебно съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
Ядро 1: Социо-културни компетентности	<p>Стандарт 5:</p> <p>Притежава диференцирани знания за своята национална и културна идентичност.</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Познава факторите, определящи своеобразието на националния културен модел – историческа съдба, национален характер. 2. Разграничава периодите в историческото развитие на България и свързаните с тях културно-исторически периоди, като отчита факторите, определящи своеобразието и многообразието на всеки етап. 3. Разбира приноса на българската литература за изграждане на националната идентичност, националното самосъзнание и националните идеали, валидни за всяко време. 	<p>Учениците трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да осмислят националните идеали, намерили отражение в литературата – борбата за национално освобождение и обединение. 2. Да разбират ролята на литературата за формирането на националните ценности. 3. Да диференцират аспектите на националното: – патетични аспекти (националния език, националното пространство, националната идея, националния пантеон на героите); – негативни аспекти (робското примирение и байганювщината). 4. Да осмислят появата и развитието на нови тенденции в националната ни литература в контекста на исторически променящия се социокултурен модел (растяща социална диференциация, в която творците търсят своето място). 	<p>национален идеал, национална идентичност, национално самосъзнание, национални митове</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да откриват в съдържанието на изучаваните творби различните аспекти и образи на националното и да коментират как те допринасят за изграждане на българската нация. 2. Да коментират актуалността и валидността на основните национални идеи, както и преосмислянето им в хода на литературния процес. 3. Да коментират актуалността и валидността на основните национални идеи и тяхното преосмисляне както в социокултурния контекст на възникването им, така и в социокултурния контекст на нашето време. 	<p>В съпоставка с изученото по история да се изгради по-пълна представа за формирането и развитието на българската национална идентичност.</p>
Ядро 2: Литературни компетентности	<p>Стандарт 1:</p> <p>Притежава системни знания за строежа и функционирането на художествената творба, умее свободно да навлиза в изучаваните произведения и си служи непротиворечиво със специфична литературоведска терминология.</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Отчита обществените и културните функции на художествената литература. 2. Открива смисловите и комуникативните аспекти на литературната творба. 3. Разбира основните проблеми от поетиката на литературната творба. 	<p>Учениците трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да разбират: – спецификата на естетическия и обществения характер на литературата; – основни естетически категории; – ролята на литературата за естетическото усвояване на българската действителност. 2. Да отчитат ролята на следните смислови и комуникативни аспекти на литературната творба: – проблема за художествената условност; – знаковия характер на литературата; – художествената комуникация; – отношението автор – герой – читател. 3. Да разбират някои основни понятия на поетиката: 	<p>естетически категории, прекрасно, трагично, комично, хумор, сатира, ирония, сарказъм, художествена комуникация, автор – герой – читател, жанр, разказ, повест, елегия, ода, балада, фейлетон, памфлет, пътепис, лирическа миниатюра, поетически език,</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да се запознаят със същността и съдържанието на литературоведските понятия и общите характеристики на литературата като изкуство. 2. Да анализират и откриват основните аспекти на литературната творба: идейно-художествено внушение, теми, мотиви, композиция, образи на героите, художествен език. 3. Да осмислят ролята на поетическия език и стихосложението за формиране на художествения смисъл и въздействие. 	

		<p>– жанр; – текстови структури и структурни елементи на художествената творба; – поетически език на художествената творба</p>	<p>художествен характер, лирически аз, художествен тип, тропи и фигури</p>		
<p>Ядро 2: Литературни компетентности</p>	<p>Стандарт 4: Познава развитието на българската литература като част от европейския литературен процес и националната обществена и културна история (според програмата за учебно съдържание на първо равнище). Очаквани резултати Ученикът познава: 1. Българската литература до Освобождението, представена със следните автори и творби: 1.1. Христо Ботев Лирика: „Майце си“, „Към брата си“, „Делба“, „До моето първо либе“, „Елегия“, „Борба“, „Моята молитва“, „Хайдутин“, „На прощаване“, „Хаджи Димитър“, „Обесването на Васил Левски“ Публицистика: „Политическа зима“, „Смешен плач“ 1.2. Иван Вазов Лирика: „Пряпорец и гусла“, „Тъгите на България“ 2. Българската литература от Освобождението до края на XIX в. 2.1. Иван Вазов Лирика: „Епопея на забравените“, „Практическият човек“, „Средство да нямаш врагове“, „Двадесетий век“, „Линее нашто поколение“, „Сливница“, „При Рилския манастир“, „Към природата“, „Елате ни вижте“ Проза: „Чичовци“, „Под игото“, „Дядо Йоцо гледа“,</p>	<p>Учениците трябва: 1. Да разбират развитието на българската литература в периода на националноосвободителните борби: 1.1. Художествени и обществени задачи на литературата от високото българско възраждане. 1.2. Проявление на: – идеи от просвещението и романтизма в литературата на Българското възраждане; – националния идеал; – стремежа към утвърждаване на националната идентичност; – стремежа за приобщаване към европейските и общочовешките ценности и култура. 2. Да разбират развитието на българската литература в периода от Освобождението до края на XIX век: 2.1. Развитие на идеята за националното (национален идеал, национален език, национален характер, национална история, държава); 2.2. Проблематизиране на представите за родното (възрожденски идеали – идеали на следосвободенското време): – сатира на отрицателните страни на националния характер; – българинът и другите.</p>	<p>литературна история, литературен процес, литературно направление, литературна школа, социален реализъм, модерно съзнание, индивидуализъм, символизъм</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с основните произведения на българската литература и да коментират главните културно-исторически и художествени проблеми, разработвани от тях. 2. Да проследят разволя на литературния процес. 3. Да изясняват литературните явления в съпоставка на автори и произведения от българската и европейската литература. 4. Да разширят, задълбочат и надграждат знанията си чрез детайлизиране. 5. Да изясняват съотношението риторика – стилистика в поезията на Иван Вазов. 6. Да разглеждат Вазовата поетиката в съпоставителен план с поетика на Ботев.</p>	<p>Да осъзнават взаимовръзката между историческите събития и литературния процес, между националната идеология и темите и проблемите в литературата.</p>

	<p>„Пейзаж“, „Тъмен герой“, „Кандидат за хамама“</p> <p>2.2. Алеко Константинов</p> <p>Фейлетони:</p> <p>„Страст“, „Честита Нова година“, „По изборите в Свищов“, „Сеятели на рабски чувства“, „Разни хора, разни идеали“.</p> <p>„Бай Ганю“</p>	<p>3. Развитие на поетическия език:</p> <p>– от фолклорната поетика към поетиката на европейската и световната литература;</p> <p>– развитие на жанровата система.</p>			
<p>Ядро 2:</p> <p>Литературни компетентности</p>	<p>Стандарт 4:</p> <p>Познава развитието на българската литература като част от европейския литературен процес и националната обществена и културна история (според програмата за учебно съдържание на първо равнище).</p> <p>Очаквани резултати: Ученикът познава:</p> <p>3. Тенденциите в развитието на българската литература от началото на ХХ век до Първата световна война</p> <p>3.1. Национална литературна традиция и естетически индивидуализъм</p> <p>Кръгът „Мисъл“</p> <p>3.1. Пенчо Славейков</p> <p>„Олаф ван Гелдерн“, „Епически песни“, „Псалом на поета“, „Сън за щастие“</p> <p>3.2. Пейо Яворов</p> <p>Лирика: „На нивата“, „Заточеници“, „Арменци“, „Хайдушки песни“, „Ще бъдеш в бяло“, „Две хубави очи“, „Стон“, „Калиопа“, „Сенки“, „Песен на песента ми“, „Градушка“, „Нощ“, „Песента на човека“, „Към върха“, „Маска“, „Две души“</p> <p>Драма: „В полите на Витоша“</p> <p>4. Духовни и социални аспекти на общностното живеене, отразени в литературата</p> <p>4.1. Елин Пелин</p> <p>Разкази: „Ветрената мелница“, „Мечтатели“, „Косачи“, „Край воденицата“, „Задушница“, „На оня свят“, „Андрешко“, „Престъпление“, „Напаст божия“</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>4. Да разберат предпоставките, които налагат деленето на българското културно и литературно пространство от началото на ХХ век до Първата световна война:</p> <p>4.1. Естетическият конфликт „стари и млади“;</p> <p>4.2. Нов поглед към проблема за националното;</p> <p>4.3. Личността и универсалните ценности.</p> <p>5. Проблематизиране на представите:</p> <p>5.1. За националното;</p> <p>5.2. За родовото;</p> <p>5.3. За социалното;</p> <p>5.4. За личностното и универсалното.</p> <p>6. Развитие на поетическия език:</p> <p>6.1. Възникване на модернистичен и символистичен изказ;</p> <p>6.2. Развитие на жанровата система.</p>		<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да коментират аспектите на българския литературен процес в съпоставка с европейските литературни направления и школи.</p> <p>2. Да проследяват литературния процес в стремежа към догонване на европейското развитие.</p> <p>3. Да разбират преминаването от фолклорните мотиви към проблемите, поставени от историята, и към диференцирано изразяване на индивидуалния свят на личността.</p> <p>4. Да разглеждат поетиката на символизма в съпоставителен план с поезията от началото на ХХ век.</p> <p>5. Да изясняват промените в жанра разказ в съпоставка между разказа на Иван Вазов и разказа на Елин Пелин.</p>	<p>Осъществява връзка между проблемите, открити в литературните творби и философските аспекти на познанието.</p>

	<p>Повести: „Гераците“</p> <p>Сборник разкази „Под манастирската лоза“</p> <p>5. Символизъм</p> <p>5.1. Лирика – поет по избор</p> <p>5.2. Димчо Дебелянов – „Пловдив“, „Станси“, „Черна песен“, „Спи градът“, „Да се завърнеш...“, „Помниш ли, помниш ли...“, „Аз искам да те помня все така“, „Гора“, „Миг“, „Един убит“, „Сиротна песен“, „Тиха победа“, „Прииждат, връщат се“</p>				
<p>Ядро 3:</p> <p>Социокултурна и литературна компетентност:</p> <p>общуване с художествената творба</p>	<p>Стандарт 1:</p> <p>Ситуира изучавана литературна творба в породилата я културна система и я анализира в съответствие с присъщата ѝ културна и художествена норма.</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>1. Разбира връзката между социокултурната ситуация и пораждането на литературната творба.</p> <p>2. Разбира вътрешната взаимовръзка между отделните автори и творби, оформящи целостта на литературния процес.</p> <p>3. Може да ситуира изучаваната творба в нейния социокултурен и художествен контекст.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да разбират връзката между социокултурната ситуация и литературната творба:</p> <p>– времето поражда своите основни духовни проблеми;</p> <p>– литературата реагира по различен начин на тях, но винаги взема отношение.</p> <p>2. Разбират отношението между творбата и естетическия вкус на епохата.</p>	<p>социокултурна ситуация и литература, художествен контекст, художествена норма на епохата</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да проблематизират откритите в изучаваната творба идеи и да ги съотнасят с проблемите на социокултурната ситуация, породила произведението.</p> <p>2. Да съотнасят художествен текст или автор към съответен социокултурен и литературен контекст.</p>	
	<p>Стандарт 2:</p> <p>Извлича художествения смисъл на конкретно литературно произведение във връзка с неговото място в творчеството на писателя, в развитието на школата или направлението и в общочовешки план.</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>1. Прави анализ на изучавана литературна творба.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да анализират художествена творба (художествени творби) с оглед на поставен проблем:</p> <p>– свързват структурните и тематичните особености на творбата с характерните за епохата художествени и естетически норми;</p> <p>– отчитат влиянието на индивидуалния стил.</p>	<p>историческо развитие на жанровете, литературно направление, поколение, школа, индивидуален стил</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да откриват в проблематиката на разглежданата творба характерните за епохата хуманитарни проблеми.</p> <p>2. Да отнасят откритите в художествената творба проблеми към проблемите на нашето време.</p>	<p>Прилага усвоените теоретични знания по етика и естетика при интерпретацията на конкретните литературни произведения.</p> <p>Обвързва изясняването на изведените в литературната творба</p>

	<p>2. Посочва връзката между открития художествен смисъл на творбата и основните хуманитарни проблеми в творчеството на автора и проблемите на българското общество в различни етапи от неговото развитие.</p> <p>3. Посочва трайните общочовешки ценности, проблематизирани в творбата.</p>				проблеми с основни етични и естетически категории.
<p>Ядро 3: Социо-културна и литературна компетентност: общуване с художествената творба</p>	<p>Стандарт 3: Извършва самостоятелен подбор на четива и използва популярни информационни източници за книжовната продукция. Мотивира индивидуалния си читателски избор, като посочва актуалната за него проблематика и съдържание, увлекателност на сюжета, рецептивни нагласи по отношение на различия жанрове, автори и пр. Очаквани резултати Ученикът: 1. Умее да намира информация за книжовната продукция в традиционните и електронните средства за информация. 2. Умее да подбере четиво според индивидуалните си предпочитания. 3. Може да мотивира читателския си избор, като посочи предпочитания към проблематика и съдържание на творбата, увлекателност на сюжета, очаквания за въздействие по отношение на различни жанрове, автори и пр.</p>	<p>Учениците трябва: 1. Да умеят да търсят информация за книжовната продукция. 2. Да подбират четива, съгласно предпочитанията си, следвайки читателския си опит и информацията, която получават от името на автора, жанра на произведението, издателската поредица, анотацията, оформлението, отделни пасажии от произведението, литературните обзори и критики и т. н. 3. Да обосновават читателските си предпочитания, като обръщат внимание на отделни аспекти от съдържанието и строежа на предпочитаните литературни произведения.</p>	книжовна продукция, информационни източници	<p>На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да контактуват постоянно с популярни източници на информация за книжовната продукция (традиционни и електронни); 2. Да избират самостоятелно четива и да получават консултации за това от учителя или от други специалисти. 3. Да разговарят по проблеми, засегнати в книги, които са чели по самостоятелен избор, и да мотивират читателските си предпочитания.</p>	Прилагат знанията и уменията си, получени в часовете по информационни технологии, за работа с електронни средства за информация
	<p>Стандарт 4: Открива и коментира връзката между художествения смисъл на литературното произведение и житейските проблеми, които стоят пред личността. Очаквани резултати Ученикът: 1. Открива в изучаваните произведения онези общи хуманитарни принципи, които са</p>	<p>Учениците трябва: 1. Да разбират диалога на читателя с творбата, литературния герой и автора. 2. Да разбират спецификата на художественото въздействие като особен вид естетически опит, подлагащ на проверка хуманитарната култура на личността.</p>	асоциация, имитация, игра, катарзис, ирония	<p>На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват актуална проблематика в изучаваните творби и да я съпоставят с образци на съвременната култура. 2. Да дискутират по хуманитарни въпроси, свързани с откритите в произведението обществени и човешки проблеми.</p>	

	<p>валидни и до днес, независимо от промените в историческото развитие на обществото.</p> <p>2. Формулира съществените хуманитарни проблеми, стоящи пред съвременните общества и индивиди, и свързва тези проблеми с трайните ценности, открити в анализирания творби.</p>				
<p>Ядро 4: Социо-културна и литературна компетентност: създаване на изказвания и писмени текстове</p>	<p>Стандарт 5: Владее структурата на литературноинтерпретативното съчинение и на есето на литературна тема и изпълнява специфичен литературен тест за проверка на компетентности. Очаквани резултати Ученикът: – задълбочава знанията и развива уменията си за написване на литературноинтерпретативно съчинение и на аргументативно есе на литературна тема.</p>	<p>Учениците трябва да усвоят:</p> <p>1. Аргументативен тип текст – същност и структура – структурни компоненти, проблем, твърдение, аргументация; – аргументация чрез разсъждаване и интерпретация.</p> <p>2. Разновидности на текстовете от аргументативен тип – литературноинтерпретативното съчинение; – есето като текст с аргументация, базирана върху интерпретация на литературни творби. – есе на свободна тема.</p> <p>3. Техники за изграждане на есе и литературноинтерпретативно съчинение</p>	<p>цитат, позоваване, композиция, анализ, интерпретация, литературен обзор, рецензия, анотация</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да анализират и да интерпретират изучаваните в клас литературни произведения.</p> <p>2. Да пишат литературноинтерпретативно съчинение или аргументативно есе по зададена литературна тема, като ученикът избира жанровата стратегия на текста си.</p> <p>3. Да анализират чужди литературни интерпретации и аргументативни есета на литературна тема и да създават план за свои по зададена тема.</p> <p>4. Да анализират допуснатите грешки.</p>	

Учебна програма по литература за XI клас – задължителноизбираема непрофилирана и задължителноизбираема профилирана подготовка

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебно съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
Ядро 1: Социо-културни компетентности	<p>Стандарт 1: Коментира при анализ на литературна творба възлови хуманитарни проблеми, породени от нарушаването на универсалната ценностна система. Очаквани резултати Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Разбира и коментира същността на основните конфликти в изучаваните произведения и техния хуманитарен смисъл. 2. Съотнася конфликтите на национална, класова и др. основа към универсалните човешки ценности и тълкува тяхната валидност. 	<p>Учениците трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да разбират, че художествените конфликти отразяват дилемите на времето. 2. Да осмислят, че конфликтите в художествената творба често надхвърлят границите на епохата и придобиват универсален и общочовешки смисъл. 	конфликт, универсална ценност основни конфликти	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да се запознаят със съдържанието на изучаваните творби и да коментират възловите нравствени конфликти в тях, извличайки характерните за епохата идеи за човека и обществото. 2. Да откриват трайното и непреходното в литературата. 	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да се запознаят със съдържанието на изучаваните творби и да коментират възловите нравствени конфликти в тях, извличайки характерните за епохата идеи за човека и обществото. 2. Да откриват трайното и непреходното в литературата.
	<p>Стандарт 2: Анализира проблемите, възникнали при сблъсъка между различни човешки общности, или проблемите, възникнали при противопоставянето на човешката общност с универсалните ценности.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да разберат, че сблъсъците между човешките общности имат мирогледна и ценностна основа. 2. Да придобият представа, че доброто и правилното на всяка общност често пъти противоречи на представите 	основни конфликти	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да анализират и коментират основните конфликти в литературата и да ги съпоставят със своя личен и човешки опит, както и с основните хуманитарни идеи на съвременността. 	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да анализират и коментират основните конфликти в литературата и да ги съпоставят със

	<p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът разбира:</p> <p>1. Идейните и културните основания за сблъсъците между ценностните системи на различните човешки общности (етнически, национални, класови).</p> <p>2. Последиците от сблъсъка на ценностите, изповядвани от дадена човешка общност с универсалните ценности.</p>	<p>на другата.</p> <p>3. Да осъзнаят, че при решаване на своите проблеми човешките общности често пъти възприемат ценностни ориентири, които са в дисхармония с универсалните:</p> <ul style="list-style-type: none"> – етническите и националните сблъсъци и нарушените универсални ценности; – класовите сблъсъци и нарушените универсални ценности. 			<p>своя личен и човешки опит, както и с основните хуманитарни идеи на съвременността.</p>
	<p>Стандарт 4:</p> <p>Открива в развитието на българската литература различни фази от формирането на българската национална идентичност.</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>1. Разбира основните идеи на българската литература, свързани с изграждането на националната идентичност.</p> <p>2. Осмисля различните решения на проблема за националната и културна идентичност.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да разбират основните идеи на българската литература за изграждане на национална и културна идентичност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аспекти в осмислянето на темата за националното (език, пространство, история); – национален пантеон на героите; – мястото на българската култура в европейската. <p>2. Да познава различните решения на проблема за националната и културната идентичност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – специфика на националната идентичност и приобщаване към европейски и универсални ценности; – конфликтът „млади“ и „стари“; – проблемът „свое“ и „чуждо“. 	<p>нация, свое и чуждо, национална идея, образите на родното</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да се запознаят с основните произведения на българската литература, където са изразени идеите за национална идентичност.</p> <p>2. Да проследят развитието на идеята за национална идентичност, национално самосъзнание и на националните идеали в изучаваните произведения.</p>	<p>В съпоставка с изученото по история да се затвърдят и разширят представите за българска национална идентичност.</p>
Ядро 2:	Стандарт 1:	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да разширят знанията за</p>	персонажна система	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p>	

<p>Литературни и компетентности</p>	<p>Характеризира жанровата специфика и поетиката на изучените произведения. Характеризира персонажната система с оглед на различните функции, изпълнявани от героите в структурата на текста. Обяснява ролята на художествения език за цялостното художествено внушение. Разбира особеностите на различните видове стихосложение. Очаквани резултати Ученикът: 1. Разбира особеностите на художествения език в анализирания произведение; 2. Тълкува жанровата природа на изучаваното произведение; 3. Разбира мястото на образите на героите в персонажната система.</p>	<p>естетическите и художествените проблеми на литературата: – естетически характер на литературата; – основни естетически категории; – сюжет и фабула; – композиция; – образи на героите; – език и стил на художественото произведение; – разликите в поетиката при художествените направления; – стихосложение. 2. Да разширят знанията си за жанровата природа на произведенията и връзката им с жанровата система на българската литература.</p>	<p>памфлет, политическа сатира, мемоарна проза, идилия, мистификация, елегия, символистична поема</p>	<p>1. Да се запознаят с развитието на литературните жанрове в българската литература и да коментират влиянието на жанровата организация върху смисъла и въздействието на анализирания произведение. 2. Да коментират особеностите на персонажната система и принципите за идентификация между герой и читател. 3. Да анализират проявленията на художествения език в изучаваните произведения.</p>	
	<p>Стандарт 2: Познава основните характеристики на изучените литературни направления/школи и техните върхове художествени постижения. Очаквани резултати Ученикът: 1. Познава спецификата на възрожденската поетика.</p>	<p>Учениците трябва: 1. Да определят основните художествени принципи на възрожденската литература. 2. Да познават развитието на жанровата система в творчеството на Вазов и поетиката на литературата до края на XIX в. 3. Да обосновава реалистичното и сатиричното</p>	<p>„млади“ и „стари“, естетически индивидуализъм, символизъм</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с най-важните особености на отделните направления и школи и да ги прилагат в анализа на изучаваните творби.</p>	

	<p>2. Познава особеностите на различните модернистични поетики (кръгът „Мисъл“, символизъм).</p>	<p>отношение към следосвобожденската действителност в белетристиката.</p> <p>4. Да познава поетическите езици на модерната естетика:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кръгът „Мисъл“; – символизъм. 			
	<p>Стандарт 4:</p> <p>Познава историята на българската литература като част от общия европейски литературен процес и обществената и културна история на България (съгласно заложеното в програмата за второ равнище учебно съдържание).</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>1. Познава особеностите на българското литературно развитие като част от единния европейски процес, като освен авторите и произведенията от първо равнище познава:</p> <p>1.1. Христо Ботев „Гергьовден“, „В механата“, „Патриот“, „Странник“, „Пристанала“ Публицистика.</p> <p>1.2. Иван Вазов</p> <p>Лирика:</p> <p>„Векът“, „Апатията“, „Пустота“, „Отечество любезно“</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да познават основните характеристики на Българската литература в периода на национално-освободителните борби.</p> <p>2. Да познават процеса на развитие на жанровете в литературата:</p> <ul style="list-style-type: none"> – от фолклорната поетика към поетиката на европейската и световната литература; – обогатяване и развитие на художествения език. <p>3. Да отчитат ролята на мемоаристиката при изграждането на образа на миналото като нравствен коректив на следосвобожденската реалност.</p> <p>4. Да осмислят проблемите, възникващи от конфликта между възрожденски идеали и идеалите на следосвобожденската действителност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – реалистичен и критически поглед към новата реалност; – идеали и разочарование; 		<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да се запознаят с основните произведения на българската литература и да коментират главните културно-исторически и художествени проблеми, разработвани от тях.</p> <p>2. Да проследят разволя на литературния процес.</p> <p>3. Да си изясняват литературните явления в съпоставка на автори и произведения от българската и европейската литература.</p> <p>4. Да разширят, задълбочат и надграждат знанията си чрез детайлизиране.</p>	<p>Да осъзнават взаимовръзката между историческите събития и литературния процес, между националната идеология и темите и проблемите в литературата.</p>

<p>Проза: „Кардашев на лов“, „Травиата“ „Немили-недраги“, Драма: „Хъшове“ 1.3. Захари Стоянов „Записки по българските въстания“ 1.4. Алеко Константинов Пътепис: „До Чикаго и назад“ и др. Фейлетони: „Херострат II“, „Миш-маш“ и др. 1.5. Д-р Кръстев Кръгът „Мисъл“. 1.6. П. Ю. Тодоров Идиллия. Драма. По избор: „Змейова сватба“ или „Зидари“ 1.7. П. П. Славейков „На острова на блажените“ Статии (по избор) 1.8. П. К. Яворов „Стихотворения“, „Безсъници“, „Прозрения“, „Подир сенките на облаците“; 1.9. Елин Пелин Разкази: „Кумови гости“, „Пролетна измама“, „Изкушение“, „Самодивските скали“ Повест: „Земя“ 1.10. К. Христов – лирика 1.11. Поет символист по</p>	<p>– сатира на отрицателните страни на националния характер. 5. Да осъзнават новите тенденции в литературното развитие като търсене и утвърждаване на индивидуални и универсални ценности: – естетическият конфликт „стари и млади“; – традиция и модернизъм, национално и европейско; – нов поглед към национално-освободителните борби; – ценностите на личността; – драмата на познанието и себепознанието; – тенденция към развитие без противопоставяне на традицията.</p>			
--	--	--	--	--

	избор – лирика 1.12. Димчо Дебелянов Лирика: „Легенда за разблудната царкиня“				
Ядро 3: Социо- културна и литературна компетент- ност: общуване с художестве- ната творба	Стандарт 1: Поставя изучаваната литературна творба в конкретен художествен контекст и коментира специфичните ѝ особености в съответствие с породилата я художествена практика на направлението или школата. Очаквани резултати Ученикът: 1. Познава различните етапи от развитието на българския художествен процес: – анализира произведения с оглед на тяхната поетика и стилистика; 2. Отчита спецификата на творбата с оглед на практиката на определени художествени направления и школи	Учениците трябва: 1. Да диференцират исторически обусловените проблеми на българския социокултурен модел: – борбата за изграждане на „българина в роба“; – стремежът за откриване на „чловека в българина“; – модернистичните търсения и техните специфични проявления (манифести, издания, характерни тематични и езикови предпочитания). 2. Да обвързват литературната интерпретация на художественото произведение с въздействените му особености и пораждащия го социокултурен контекст. 3. Да обвързват литературната интерпретация на смисловите и въздействените аспекти на художествената творба от позицията на нашето време.	художествена норма, функции на литературната творба, манифест	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват в проблематиката на разглежданата творба характерната за епохата художествена норма. 2. Да отчитат връзката между творбата и художествената практика на школата или направлението, което я поражда.	
	Стандарт 2: Анализира художествената творба от гледна точка на различни интерпретаторски подходи. Коментира художествено произведение	Учениците трябва: 1. Да правят интерпретация от гледна точка на художествените идеи: – на основни художествени	анализ, интерпретация, интерпретативен подход, школа в	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с многообразието на интерпретативните подходи към художествената творба и	Прилагат знанията и уменията за анализ и интерпретация в работата с художествени

	<p>с оглед на спецификата на идейно-художествената му проблематика (водещи хуманитарни идеи, основни конфликти и техния ценностен смисъл, персонажите и тяхната роля при формиране на цялото художествено внушение на творбата, главните компоненти в структурата на творбата).</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>1. Извършва анализ на изучавана литературна творба.</p>	<p>идеи на епохата и да коментират тяхното проявление в творбата;</p> <p>– да съпоставят възможните смисли на творбата към пораждащия контекст и съвременното тълкуване.</p> <p>2. Да прави избор на интерпретативен подход.</p>	<p>литературознанието</p>	<p>различните школи в литературознанието, свързани с тях.</p> <p>2. Да се запознаят с принципите на различни интерпретаторски подходи и титулни образци от тях.</p>	<p>текстов в часовете по чуждоезиково обучение.</p>
	<p>Стандарт 3:</p> <p>Мотивира индивидуалния си читателски избор, като посочва специфични художествено-естетически критерии (значимост на хуманитарната проблематика, стилкови особености, принадлежност на автора към предпочитана литературна традиция и пр.).</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>Мотивира читателски избор в съответствие с изграден естетически вкус и естетически критерии.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да развият мотивация за четене.</p> <p>2. Да разбират потребността от четене като духовна необходимост и естетическа наслада.</p>	<p>критерии за подбор на четиво, мотивация на читателския избор</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да разговарят за мотивите, които ги водят при избор на четиво.</p> <p>2. Да коментират своя и на другарите си избор.</p> <p>3. В разговор помежду си и с учителя да повдигат хуманитарни въпроси, които ги вълнуват, и да търсят литература, която да им помогне при житейските решения.</p>	
	<p>Стандарт 4:</p> <p>Използва литературнокритически</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>Да знаят, че:</p> <p>1. Съществува богата</p>	<p>литературна критика, анализ и</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да се запознаят с най-</p>	<p>Прилагат знанията и уменията си, получени в</p>

	<p>текстове и заема позиция спрямо изразените в тях идеи.</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Показва осъзната необходимост от работа с литературнокритически текстове, умее да ги чете, разбирайки гледната точка на автора и проследява логиката на неговите аргументи. 2. Осъзнава, че както гледната точка, така и аргументацията, изразяват само една възможна позиция спрямо творбата; 3. При несъвпадение с изразените от автора мнения аргументира възраженията си, като представя тълкуване, което според него отразява по-адекватно смисъла и въздействието на интерпретирания текст или проблем. 	<p>традиция за анализ и интерпретация на художествената литература.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Нейното съществуване се обуславя от факта, че художественият текст може да формира множество смислови внушения и въздействия. 3. Литературнокритическият текст трябва да се чете само като едно възможно мнение – мнението на автора не е истина от последна инстанция. 4. Позоваването на литературно-критически анализ трябва да става само тогава, когато се заема някаква позиция спрямо изказаното от автора (включително съгласие и подкрепа), самоцелното цитиране и перефразиране на чужди мисли е спекулативно. 	<p>интерпретация, позоваване</p>	<p>представителните текстове на литературнокритическата традиция, интерпретираща развитието на българската литература.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Да подлагат на дискусия изказаните от автора на литературнокритическия текст мнения. 3. Да формулират собствени мнения, облягайки се върху няколко прочетени литературнокритически мнения, със заемане на позиция спрямо предходните гледни точки. 	<p>часовете по информационни технологии, за работа с електронни средства за информация.</p>
<p>Ядро 4: Социо-културна и литературна компетентност: създаване на изказвания и писмени текстове</p>	<p>Стандарт 2: Практически владее някои основни литературнокритически жанрове (кратък отзыв за неизучавано произведение; анотация; кратка характеристика на автор).</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът може:</p>	<p>Учениците трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да усвоят: <ul style="list-style-type: none"> – разновидностите на есето с оглед на предмета, целта и комуникативната задача; – разновидностите на литературноинтерпретативното съчинение (отзив, рецензия, анотация, характеристика на автор). 	<p>отзив, анотация, рецензия, характеристика на автор</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да се запознаят с особеностите на отзива, анотацията, рецензията и характеристиката на автор от представителни образци, осигурени от учителя за работа в клас. 2. Да анализират структурата и да направят план на чужд 	<p>Овладяването на техниката на отзива и анотацията е важно условие за работата и по другите предмети, а по-късно – и в живота.</p>

	<p>1. Да направи отзив за неизучавано произведение.</p> <p>2. Да направи анотация.</p> <p>3. Да направи характеристика на автор.</p>			<p>образец, а по-късно и на свой.</p> <p>3. Да правят (устно или писмено) отзиви, анотации, рецензии и характеристики на автор.</p> <p>4. Да анализират постиженията и да отчитат допуснатите грешки.</p>	
	<p>Стандарт 3:</p> <p>Владее базови реторически умения с цел повишаване въздействената ефективност на изказването си (виж ДООИ за УС по български език).</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>1. Прилага овладените съгласно програмата по български език реторически умения в монологични и дискуссионни изказвания на литературни теми.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да могат да прилагат на практика знанията и уменията за реторическа организация на изказванията.</p>	<p>реторика, реторически похват, въздействие на изказването</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да прилагат на практика наученото за реторическата организация на речта.</p> <p>2. Да провеждат литературни дискусии, в които да представят аргументирано и въздействено позицията си.</p>	<p>Владеенето на убедителен начин на говорене е фундаментално умение за работата по всички предмети.</p>
	<p>Стандарт 4:</p> <p>Събира, анализира и съпоставя литературна информация от различни източници (научни съчинения, критически статии, речници и енциклопедии, библиографски справочници и пр.), като я организира във вид подходящ, за конкретната задача.</p> <p>Очаквани резултати</p> <p>Ученикът:</p> <p>1. Умее да търси и намира специфична литературна информация.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да развият уменията си за събиране на литературна информация.</p> <p>2. Да използват новите технологии, които ни предлагат разнообразни помощни средства.</p>	<p>информация, информационни източници, организиране на информация</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да събират информация в съответствие с целите на своята работа.</p> <p>3. Да водят записки, конспекти и картотеки.</p> <p>4. Да организират събраната информация според нуждите на своето изложение.</p>	<p>Умението за събиране на информация и нейното организиране е базово умение за работата по всички предмети.</p>

	<p>2. Познава спецификата на видовете съчинения и прави разлика между нужната за всеки отделен вид информация.</p> <p>3. Знае да търси нужната му информация – умее да работи с библиотеки, електронни средства за информация и пр.</p> <p>4. Умее да конспектира правилно с оглед на целите, заради които събира информация.</p> <p>5. Организира информацията по различни признаци, така че лесно да си служи с нея.</p>				
--	--	--	--	--	--